પરીક્ષાર્થી ક્રમાંક

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા(IASE)

માસ્ટર ઑફ એજ્યુકેશન (એમ.એડ્.) : સત્ર – 2

વસંત પંચમી સત્ર, સત્રાંત પરીક્ષા : મે-2025

MED201 : શિક્ષણનું તત્ત્વદર્શન અને નઈતાલીમ(Philosophy of Education and Nai Talim)

તા. : 01-05-2025 સમય : 2-30 થી 5-00

વાર : ગુરુવાર કુલગુણ : 60

After completion of this course, the student/ participant....

- 1. કેળવણી ક્ષેત્રે પ્રવર્તતી સમસ્યાઓની તાત્ત્વિક સમજ દર્શાવે છે.
- 2. રાજકીય દર્શનશાસ્ત્રના પરિપ્રેક્ષ્યમાં કેળવણીના સ્વરૂપની સમજ દર્શાવે છે.
- 3. તત્ત્વમિમાંસા, જ્ઞાનમીમાંસા અને મૂલ્યમીમાંસાનો તફાવત વર્ણવે છે.
- 4. પ્રવર્તમાન શિક્ષણ વ્યવસ્થાને વિવિધ તાત્ત્વિક વિચારધારાઓના સંદર્ભમાં મૂલવે છે.
- 5. વિવિધ ભારતીય વિયારધારાઓ જેવી કે સાંખ્યયોગ, અદ્ભૈત વેદાંત, બૌદ્ધ દર્શન તથા જૈન દર્શનનું મહત્ત્વ વર્ણવે છે.

પ્રશ્ન 1 નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

(18)

Write any three of the following questions.

- 1. તત્ત્વજ્ઞાન એટલે શું? તેની લાક્ષણિક્તાઓ સવિસ્તર વર્ણવો.
 - What is philosophy? Explain its characteristics in detail.
- 2. પ્રકૃતિ અને વિકૃતિ ધટકો ક્યા છે? આ ધટકો વચ્ચે શો તફાવત છે?

What are the Prakruti and Vikruti components? What is the difference between these components?

3. અસ્તિત્વવાદનું સ્વરૂપ વર્ણવો.

Describe the nature of existentialism.

- 4. અદ્ભેત વેદાંતની તત્ત્વમીમાંસા શું છે? સવિસ્તર સમજાવો.
 - What is the metaphysics of Advait Vedant? Explain in detail.
- 5. ટૂંકનોંધ લખો મૂલ્યમીમાંસા.

Write a short note - Axiology.

પ્રશ્ન 2 નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર લખો.

(12)

Write any one of the following questions.

- 1. રાજકીય દર્શનશાસ્ત્રના પરિપ્રેક્ષ્યમાં કેળવણીનું સ્વરૂપ વર્ણવો.
 - Describe the nature of education from the perspective of political philosophy.
- 2. વ્યવહારવાદી વિચારધારા સવિસ્તર વર્ણવો.

Describe the ideology of pragmatism in detail.

પ્રશ્ન 3 નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર લખો.

(08)

Write any one of the following questions.

- 1. જ્ઞાનમીમાંસાનો શો અર્થ છે? સવિસ્તર સમજાવો.
 - What is the meaning of epistemology? Explain in detail.
- 2. 'નઈ તાલીમમાં કેળવણીની તમામ વિચારધારાઓનો સુભગ સમન્વય થાય છે' વિધાન સવિસ્તર સમજાવો. 'All the ideologies of education are best co-ordinated in *Nai Talim*'. — Explain the statement in detail.

પ્રશ્ન 4 નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

Write any three of the following questions.

1. તત્ત્વજ્ઞાન અને કેળવણી વચ્ચે શો સંબંધ છે?

What is the relation between education and philosophy?

2. વાસ્તવવાદી કેળવણીના ફલીતાર્થો શા છે?

method?

What are the implications of realistic education?

3. પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ કેળવણીની કઈ વિચારધારા સાથે સંબંધિત છે? આ પદ્ધતિનું મહત્ત્વ શું છે? Which ideology of education is associated with project method? What is the importance of this

4. આદર્શવાદના સંદર્ભમાં શિક્ષણનાં ધ્યેયો વર્ણવો.

Describe the educational objectives with reference to idealism.

5. અદ્ભૈત વેદાંતના સંદર્ભમાં શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

Clarify the role of teacher and student in reference to Advait Vedant.

પ્રશ્ન 5 નીચેના પ્રશ્નોના સંક્ષિપ્તમાં ઉત્તર લખો. (બધા જ પ્રશ્નો કરજિયાત છે).

(10)

(12)

Answer in short of the following questions (All questions are compulsory).

1. કેળવણી ક્ષેત્રે પ્રવર્તતી કોઈપણ બે સમસ્યાઓ જણાવો.

State any two problems prevailing at education sector.

2. કેળવણીની સંકલ્પના તત્ત્વચિંતકના નામ સાથે વર્ણવો.

Describe the concept of education with the name of philosopher.

3. સાંખ્યયોગનું નામ સાંખ્ય કેમ છે?

Why is the name of Sankhyayog as Sankhya?

4. જૈન દર્શનના સંદર્ભમાં જૈન અને અરિઢંતનો શો અર્થ છે?

What is the meaning of Jain and Arihant with reference to Jain Philosophy?

5. કોઈપણ બે પ્રકૃતિવાદી તત્ત્વચિંતકોના નામ આપો.

Give any two names of naturalist philosophers.

-----*----

Page 2 of 2